

Standardy Ochrony
Małoletnich
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
we Włocławku

Standardy Ochrony Małoletnich

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników instytucji jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie. Pracownicy instytucji traktują wszystkie dzieci z szacunkiem z uwzględnieniem ich potrzeb. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracowników wobec dziecka jakiegokolwiek formy przemocy. Pracownicy instytucji realizują cele i działania w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz własnych kompetencji.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§1

1. **Standardy** – Standardy Ochrony Małoletnich Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku.
2. **Dziecko/m małoletni** – każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. **Krzywdzenie dziecka** – popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego na szkodę dziecka, lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbanie.
4. **PCPR** – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku.
5. **Dyrektor PCPR** – Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku.
6. **Pracownik PCPR** – każdy pracownik Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z dziećmi.
7. **Opiekun dziecka** – osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, rodzic zastępczy, a także opiekun prawny.
8. **Zgoda opiekuna dziecka** oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców/rodziców zastępczych dziecka. W przypadku braku porozumienia między rodzicami/rodzicami zastępczymi dziecka konieczne jest poinformowanie rodziców/rodziców zastępczych o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinny.
9. **Osoba odpowiedzialna za Standardy Ochrony Małoletnich** to wyznaczony przez Dyrektora PCPR we Włocławku pracownik sprawujący nadzór nad realizacją niniejszych Standardów Ochrony Małoletnich.
10. **Dane osobowe dziecka** - to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację dziecka.

Rozdział II

Postanowienia ogólne

§2

1. Standardy ochrony małoletnich Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku zwane dalej Standardami zostały opracowane w związku z obowiązującymi przepisami nałożonymi ustawą z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczości na tle seksualnym i ochronie małoletnich.
2. Dyrektor PCPR wyznacza osobę odpowiedzialną za przygotowanie i wdrożenie Standardów.
3. Osoba odpowiedzialna zapoznaje pracowników instytucji ze Standardami oraz odbiera od nich oświadczenia o zapoznaniu się ze Standardami. Wzór oświadczenia – *załącznik nr 1* do niniejszych Standardów.
4. Podstawową zasadą czynności podejmowanych przez pracowników PCPR w kontaktach z małoletnimi jest działanie na rzecz ich dobra. Pracownicy PCPR traktują małoletnich z szacunkiem.
5. Pracownicy PCPR zobowiązani są do utrzymania profesjonalnej relacji z małoletnimi oraz każdorazowego rozważania, czy relacja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne i uzasadnione.
6. W przypadku zaobserwowania sytuacji przemocowych pomiędzy małoletnimi każdy pracownik PCPR zobowiązany jest do natychmiastowej reakcji i stosownej interwencji polegającej na powstrzymaniu eskalacji konfliktu i zachowań agresywnych.
7. Pracownik PCPR, który ma świadomość, że małoletni doznał krzywdy (tj. znęcanie fizyczne, psychiczne lub wykorzystanie seksualne) zobowiązany jest do niezwłocznego poinformowania o zaistniałej sytuacji Dyrektora PCPR oraz zachowania szczególnej ostrożności w kontaktach z pokrzywdzonym małoletnim, wykazując zrozumienie i współczucie.

Rozdział III

Zasady rekrutacji pracowników PCPR Włocławek

§3

1. Dyrektor PCPR przed zatrudnieniem pracownika zobowiązany jest do uzyskania informacji, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze Sprawców na Tle Seksualnym – rejestr z dostępem ograniczonym lub Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja ds. przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej 15 lat wydała postanowienie o wpisie w Rejestr.
2. W celu sprawdzenia osoby w w/w Rejestrze Dyrektor PCPR uzyskuje od kandydata następujące dane:
  - a) imię i nazwisko;
  - b) data urodzenia;
  - c) numer pesel;

- d) nazwisko rodowe;
  - e) imię ojca;
  - f) imię matki.
3. Wydruk z w/w Rejestru przechowywany jest w aktach osobowych pracownika PCPR.
  4. Kandydat ma obowiązek złożyć oświadczenie o niekaralności.
  5. Kandydat posiadający obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska przedkłada informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.
  6. Kandydat składa oświadczenie o państwie lub państwach, w których zamieszkiwał w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczpospolita Polska i państwo obywatelstwa, oraz jednocześnie przedkłada informację z rejestrów karnych tych państw uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktem z dziećmi.
  7. Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi tego nie przewiduje, wówczas kandydat przedkłada informację z rejestru karnego tego państwa.
  8. W przypadku gdy prawo państwa, z którego ma być przedłożona w/w informacja nie przewiduje jej sporządzania lub w danym państwie nie prowadzi się rejestru karnego, kandydat składa oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był prawomocnie skazany w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niego innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.
  9. Oświadczenie składa się pod rygorem odpowiedzialności karnej.
  10. Wolontariusze chcący wspierać dzieci i rodziny w ich miejscu zamieszkania przed podpisaniem umowy o wolontariat przechodzą diagnozę psychologiczną pod kątem predyspozycji i motywacji.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznych relacji małoletnich w stosunku do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR.

§ 4

1. Małoletni uczestniczący w spotkaniach i zajęciach organizowanych w siedzibie PCPR:
  - a) z szacunkiem odnosi się do innych małoletnich oraz osób przebywających na terenie PCPR;
  - b) słucha innych i nie przerywa im wypowiedzi;

- c) ma prawo do wyrażenia swojego zdania, myśli i przekonań, jeśli nie naruszają one dobra osobistego innych osób;
- d) nie jest obojętny gdy innemu małoletniemu dzieje się krzywda i bezzwłocznie zgłasza to osobie dorosłej;
- e) nie narusza integralności fizycznej innych osób;
- f) nie wypowiada się w sposób obraźliwy o innych osobach, nie używa wulgarnego języka;
- g) jest tolerancyjny i szanuje odmienny wygląd, przekonania, wierzenia i poglądy innych osób;
- h) nie nagrywa, ani nie rozpowszechnia wizerunku innych osób bez ich zgody;
- i) szanuje rzeczy osobiste innych osób;
- j) nie namawia innych do krzywdzenia.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji pracownika PCPR z małoletnim.

§5

Kontakt z małoletnim

1. Pracownik PCPR w kontakcie z małoletnim:
  - a) odnosi się z szacunkiem;
  - b) wysłuchuje i stara się udzielić odpowiedzi odpowiedniej do sytuacji i wieku dziecka;
  - c) nie zawstydyza, nie lekceważy i nie obraża dziecka;
  - d) nie krzyczy, chyba że ma na celu ostrzeżenie dziecka przed sytuacją niebezpieczną.
2. Nie dopuszcza się stosowania jakiejkolwiek przemocy wobec małoletnich.
3. Nie dopuszcza się używania wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienia obraźliwych uwag, nawiązywania w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywania wobec małoletnich przewagi fizycznej lub wynikającej ze stanowiska (zastraszanie, groźby, zmuszanie do określonych zachowań).
4. Zabrania się ujawniania informacji wrażliwych dotyczących małoletnich wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych małoletnich. Obejmuje to wizerunek małoletnich, informacji o ich sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
5. Pracownik PCPR szanuje prawo małoletniego do prywatności. Jeżeli zachodzi konieczność odstąpienia od zasady poufności w celu ochrony małoletniego przed niebezpieczeństwem pracownik PCPR zobowiązany jest to wyjaśnić małoletniemu.
6. Pracownik PCPR w czasie aktywności z małoletnim zobowiązany jest do zadbania o to, aby być w zasięgu wzroku lub słuchu innego pracownika PCPR. W przypadku konieczności pozostania z małoletnim sam na sam pracownik PCPR zobowiązany jest poinformować innego pracownika PCPR o takiej sytuacji i wskazać miejsce w którym będzie przebywał z małoletnim.

7. Pracownik PCPR ma obowiązek każdorazowo poinformować małoletniego, że jeżeli czuje się on niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania lub słów, może o tym poinformować pracownika PCPR wyznaczonego do podjęcia interwencji.

§6

Działania z małoletnim

1. Pracownik PCPR docenia i szanuje wkład małoletniego w podejmowane działania, traktuje małoletnich równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/ niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
2. Pracownik PCPR unika faworyzowania dzieci.
3. Zabronione jest aby pracownik PCPR nawiązywał z małoletnim jakąkolwiek relację romantyczną lub seksualną ani składał mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
4. Zabronione jest aby pracownik PCPR utrwał wizerunek małoletnich (tj. filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych.
5. Zabronione jest aby pracownik PCPR proponował małoletnim alkohol, wyroby tytoniowe i inne nielegalne substancje, jak również używał ich w obecności małoletnich.
6. Zabronione jest aby pracownik PCPR przyjmował pieniądze lub prezenty od małoletnich, lub ich opiekunów. Zakazane jest wchodzenie w relacje jakiegokolwiek zależności wobec małoletnich lub ich opiekunów, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych.
7. Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika PCPR lub pracownika PCPR przez dziecko, muszą być zgłaszane Dyrektorowi PCPR. Jeśli pracownik PCPR jest ich świadkiem zobowiązany jest do reakcji stanowczej, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

§7

Kontakt fizyczny z małoletnim

1. Zabrania się stosowania jakiegokolwiek formy przemocy wobec małoletnich.
2. Zabrania się dotykania małoletnich w sposób, który mógłby zostać nieprawidłowo zinterpretowany.
3. Zabrania się wszelkich zachowań naruszających nietykalność fizyczną małoletnich tj.: popychanie, szarpanie, kopanie, szturchanie, stosowanie klapsów, ciągnięcie za uszy lub włosy, szczypanie, bicie, policzkowanie, krępowanie ruchów itp.
4. Pracownik PCPR może mieć kontakt fizyczny z dzieckiem wyłącznie gdy jest on odpowiedzialny na potrzebę małoletniego w danym momencie, uwzględniając jego wiek, etap rozwoju, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny tj.:
  - a) czynności pielęgnacyjne i higieniczne;
  - b) pomoc w spożywaniu posiłku lub poruszaniu się, szczególnie wobec małoletnich niepełnosprawnych;

- c) w sytuacji trudnej emocjonalnie dla małoletniego, w szczególności w czasie interwencji, odbierania małoletniego z domu rodziny biologicznej na mocy postanowienia sądu, przewożenia do placówki opiekuńczo-wychowawczej lub rodziny zastępczej w celu zniwelowania napięcia, obniżenia stresu, pocieszenia, uspokojenia z zachowaniem profesjonalizmu i adekwatnie do zaistniałej sytuacji.
5. Kontakt fizyczny z małoletnim nie może być niejawnym bądź ukrytym i wiązać się z jakimikolwiek gratyfikacjami ani wynikać z relacji władzy.
6. Pracownik PCPR winien być zawsze przygotowany na uzasadnienie swoich działań wobec małoletniego.
7. Przy stosowaniu kontaktu fizycznego z małoletnim pracownik PCPR zawsze musi obserwować reakcję i dostosować swoje działania do tej reakcji. Nie dotyczy to sytuacji gdy przytrzymanie małoletniego jest niezbędne dla jego bezpieczeństwa.
8. Należy zachować szczególną ostrożność w stosunku do małoletnich, którzy wcześniej doświadczyli krzywdzenia, w tym seksualnego i fizycznego. W sytuacji gdy małoletni stara się nawiązać z pracownikiem PCPR niestosowny kontakt należy sprawę niezwłocznie zgłosić Dyrektorowi PCPR.

§8

Kontakt poza godzinami pracy

1. Pracownik PCPR utrzymuje kontakt z małoletnim wyłącznie w godzinach pracy zgodnie z zakresem obowiązków służbowych.
2. Zabrania się pracownikom PCPR zapraszać małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z małoletnimi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
3. Jeżeli zachodzi konieczność skontaktowania się z małoletnim lub jego opiekunem poza godzinami pracy można to zrobić wyłącznie za pośrednictwem kanałów służbowych (e-mail, telefon służbowy).
4. Jeśli zachodzi konieczność spotkania z małoletnim poza godzinami pracy, pracownik PCPR musi poinformować o tym Dyrektora PCPR, a opiekun małoletniego musi wyrazić na to zgodę.
5. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli małoletni lub jego opiekunowie są osobami bliskimi wobec pracownika PCPR) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małoletnich i ich opiekunów.

§9

Bezpieczeństwo online

1. Pracownik PCPR jest świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania swojej prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także swoich własnych działań w Internecie. Dotyczy to „lajkowania” określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których możesz spotkać małoletnich, z którymi

- prowadzi zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont, z których korzysta.
2. Pracownik PCPR nie może nawiązywać kontaktów z małoletnimi znajdującymi się pod opieką PCPR poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.

Rozdział VI

Rozpoznanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich

§10

1. Pracownicy PCPR posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich - *załącznik nr 2*.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownik PCPR podejmuje rozmowę z opiekunem małoletniego, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia.
3. Pracownicy PCPR monitorują sytuację i dobrostan małoletniego.
4. Pracownicy PCPR znają i stosują zasady bezpiecznych relacji z małoletnimi.
5. Rekrutacja pracowników PCPR odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji.

Rozdział VII

Procedura interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego

§11

1. W przypadku powzięcia przez pracownika PCPR podejrzania, że małoletni jest krzywdzony, to ma on obowiązek poinformować o tych podejrzaniach Dyrektora PCPR.
2. Interwencja podejmowana jest przez Dyrektora PCPR lub osobę odpowiedzialną.
3. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony osoby odpowiedzialnej do podjęcia interwencji, wówczas interwencję prowadzi Dyrektor PCPR.
4. Jeżeli zgłoszono krzywdzenie ze strony Dyrektora PCPR, wówczas taka osoba zostaje całkowicie wyłączona z procedury podejmowania interwencji, natomiast o sprawie należy niezwłocznie powiadomić Starostę.
5. Jeśli jest to możliwe do udział w interwencji należy zaangażować specjalistów, w szczególności psychologa, pedagoga i prawnika.

§12

W przypadku podejrzania, że zdrowie lub życie małoletniego jest zagrożone należy niezwłocznie poinformować o tym fakcie właściwe służby (tj. policja, sąd rodzinny, prokuratura, ośrodek pomocy społecznej).

§13

1. Z przebiegu każdej interwencji pracownik PCPR zobowiązany jest sporządzić kartę interwencji, której wzór stanowi *załącznik nr 3* do niniejszych Standardów.
2. Pracownik PCPR posiadający informacje o krzywdzeniu małoletniego lub informacji z tym związanych jest zobowiązany do zachowania tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane Dyrektorowi PCPR oraz uprawnionym instytucjom.
3. W przypadku gdy podejrzenie zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego zgłosili opiekunowie małoletniego, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone w wyniku podjętych działań, należy poinformować o tym opiekunów małoletniego na piśmie i sporządzić kartę interwencji.

§14

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez pracownika PCPR, to osoba ta zostaje natychmiast odsunięta od wszelkich form kontaktu z małoletnim do czasu wyjaśnienia sprawy.
2. Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna w celu wyjaśnienia okoliczności przeprowadza interwencję. Stara się ustalić przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia te należy zapisać w karcie interwencyjnej.
3. W przypadku gdy pracownik PCPR dopuści się przestępstwa wobec małoletniego Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna powinna zbadać sprawę i zebrać wszelkie informacje na ten temat poprzez rozmowę z pracownikiem PCPR oraz innymi osobami, które mogą być w posiadaniu jakiegokolwiek wiedzy na temat badanych okoliczności. W sytuacji gdy naruszenie dobra małoletniego miało miejsce, a w szczególności gdy doszło do dyskryminacji lub naruszenia godności małoletniego, należy powziąć stosowne środki dyscyplinujące wobec pracownika PCPR.
4. Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna przekazuje ustalone informacje opiekunom małoletniego oraz wskazuje możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.

§15

1. W przypadku gdy zgłoszono krzywdzenie małoletniego przez osobę nie będącą pracownikiem PCPR, Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna, przeprowadza rozmowę z małoletnim i innymi osobami mającymi lub mogącymi mieć wiedzę o zdarzeniu i sytuacji osobistej małoletniego, w szczególności jego opiekunem. W celu ustalenia okoliczności i przebiegu badanej sytuacji oraz jej wpływu na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia te należy zapisać w karcie interwencyjnej.
2. Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna przekazuje ustalone informacje opiekunom małoletniego oraz wskazuje możliwości skorzystania ze specjalistycznego wsparcia.
3. W przypadku, gdy z przeprowadzonych ustaleń wynika, że opiekun małoletniego zaniedbuje jego potrzeby, jest niewydolny wychowawczo lub stosuje przemoc wobec małoletniego, należy poinformować właściwy ośrodek pomocy społecznej o potrzebie pomocy rodzinie i jeśli to koniecznie wszcząć procedurę Niebieskiej Karty.

§16

1. W przypadku podejrzenia krzywdzenia małoletniego przez innego małoletniego Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna przeprowadza rozmowę z małoletnim podejrzanym o krzywdzenie oraz jego opiekunem, a także oddzielnie z małoletnim poddawany krzywdzeniu i jego opiekunem, a także z innymi osobami mającymi wiedzę o badanym zdarzeniu. Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna ustala przebieg zdarzenia oraz jego wpływ na zdrowie psychiczne i fizyczne małoletniego. Ustalenia te należy zapisać w karcie interwencyjnej.
2. Wspólnie z opiekunem małoletniego dopuszczającego się krzywdzenia, należy opracować plan pomocy w celu wyeliminowania zachowań niepożądanych.
3. Z opiekunem małoletniego poddawanego krzywdzeniu należy opracować plan pomocy w celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa małoletniego, w tym odizolowanie od źródła zagrożenia.
4. W trakcie ustaleń należy upewnić się, że małoletni podejrzewany o krzywdzenie innego małoletniego nie jest krzywdzony przez inne osoby.

§17

1. W przypadku, gdy wobec małoletniego popełniono przestępstwo Dyrektor PCPR sporządza zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa i przekazuje je do właściwej miejscowo policji lub prokuraturze.
2. W przypadku, gdy z rozmowy z opiekunem małoletniego wynika, że nie jest on zainteresowany pomocą małoletniemu, ignoruje zdarzenie i nie wspiera małoletniego, który doświadczył krzywdzenia Dyrektor PCPR sporządza wniosek o wgląd w sytuację rodziny, który kieruje do sądu rodzinnego.
3. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji, o których mowa powyżej.

Rozdział VIII

Zasady monitorowania i aktualizowania Standardów

§18

Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna dokonuje oceny Standardów co najmniej raz na dwa lata w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ocenę dokonują się poprzez ankietę, którą uzupełniają pracownicy PCPR. Wzór ankiety *załącznik nr 4*.

§19

1. Dyrektor PCPR dba o prawidłowe wdrożenie Standardów.
2. Dyrektor PCPR lub osoba odpowiedzialna monitoruje realizację Standardów, reaguje na ich naruszenie oraz koordynuje zmiany w Standardach prowadząc równocześnie rejestr zgłoszeń i proponowanych zmian.
3. Rejestr zgłoszeń oraz wszelka dokumentacja z nim związana przechowywana jest w pokoju osoby odpowiedzialnej lub gabinecie Dyrektora PCPR.

4. Pracownicy PCPR mogą przekazywać swoje uwagi, proponować zmiany względem uregulowań zawartych w Standardach do Dyrektora PCPR lub osoby odpowiedzialnej oraz zgłaszać incydenty naruszenia Standardów.
5. Wszelkich zmian w Standardach dokonuje Dyrektor PCPR.
6. Archiwizacja dokumentów odbywa się zgodnie z przyjętymi zasadami PCPR.

Rozdział IX

Zasady dostępności Standardów

§20

1. Standardy są dokumentem ogólnodostępnym dla pracowników PCPR, małoletnich i ich opiekunów.
2. Opiekunowie i małoletni zostają zapoznani ze Standardami poprzez wywieszenie ich w widocznym miejscu w siedzibie PCPR, na stronie internetowej PCPR oraz Biuletynie Informacji Publicznej PCPR.

Rozdział X

Zasady ustalenia planu pomocy małoletniemu po ujawnieniu krzywdy

§21

1. Po zastosowaniu procedury interwencji pracownik PCPR ma obowiązek wspierać małoletniego, który doznał krzywdy oraz zwracać szczególną uwagę na wszelkie niepokojące sygnały.
2. Jeżeli jest to możliwe, po ujawnieniu krzywdy, Dyrektor PCPR może utworzyć grupę wsparcia dla małoletniego lub objąć go innym stosowanym do potrzeb poradnictwem specjalistycznym.

Rozdział XI

Zasady ochrony wizerunku małoletnich

§22

1. Pracownik PCPR uznaje prawo małoletniego do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.
2. Jakikolwiek upublicznienie wizerunku małoletniego przez pracownika PCPR wymaga pisemnej zgody opiekuna małoletniego.
3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekuna na utrwalenie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

Rozdział XII

Postanowienia końcowe

§23

1. Standardy wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.
2. Standardy stosuje się odpowiednio w stosunku do małoletnich, którzy nie są bezpośrednio objęci zadaniami realizowanymi przez PCPR.
3. Standardy zostają wywieszane w widocznym miejscu w siedzibie PCPR na stronie internetowej PCPR oraz Biuletynie Informacji Publicznej PCPR.

**OŚWIADCZENIE O ZAPOZNANIU SIĘ ZE STANDARDAMI OCHRONY
MAŁOLETNICH OBOWIĄZUJĄCYMI W PCPR WE WŁOCŁAWKU**

Ja, niżej podpisana/y ..... oświadczam, że zapoznałam/em się ze
(imię i nazwisko)
Standardami Ochrony Małoletnich obowiązującymi w PCPR Włocławek oraz zobowiązuje
się do ich stosowania i przestrzegania.

.....
(data i podpis)

Jak rozpoznać przemoc?

1. Występowanie pojedynczego objawu na ogół nie jest dowodem na to, że dziecko doświadcza krzywdzenia, jednak zawsze warto to zweryfikować. Jeśli jednak symptom powtarza się bądź występuje kilka objawów jednocześnie, prawdopodobieństwo, że dziecko jest krzywdzone wzrasta. Podejrzenie, że dziecko doświadcza przemocy jest szczególnie uzasadnione, gdy objawom towarzyszą określone zachowania rodziców lub opiekunów.
2. Sprawcami przemocy są najczęściej osoby z najbliższego otoczenia dziecka – rodzice/opiekunowie, inni dorośli członkowie rodziny, osoby z kręgu znajomych. Mogą to być również rówieśnicy lub osoby dorosłe pracujące w instytucjach, w których przebywa dziecko. Najrzadziej sprawcami przemocy wobec dzieci są osoby zupełnie przypadkowe, nieznane dziecku ani jego otoczeniu.
3. Przemoc wobec dzieci nie jest ściśle powiązana ze statusem społecznym czy materialnym rodziny; może zdarzyć się w każdym środowisku. Osoby, które krzywdzą dzieci, starają się to ukryć, zwłaszcza jeśli zdają sobie sprawę z tego, że to, co robią, jest niewłaściwie. Takie osoby zachowują się często wobec otoczenia w przykładowy, niebudzący podejrzeń sposób.
4. Część osób krzywdzi dzieci, nie zdając sobie sprawy z tego, że to, co robią, jest niewłaściwe i może mieć poważne skutki. Może to być na przykład stosowanie kar fizycznych, potrząsanie niemowlęciem czy zawstydzanie lub krytyka dziecka. Takie osoby zwykle nie ukrywają swojego zachowania.
5. Zachowania dziecka, które mogą być sygnałem, że dziecko jest krzywdzone:
  - wyraźna zmiana w zachowaniu dziecka – wycofanie, zubożenie lub nadmierne pobudzenie, problemy w regulacji emocji, które trudno wyjaśnić stanem zdrowia czy okolicznościami;
  - dziecko zachowuje się w sposób nieadekwatny do wieku, jest zbyt infantylne lub nadmiernie dojrzałe;
  - wyraźnie odmienne zachowanie dziecka w obecności rodzica/opiekuna oraz w towarzystwie pozostałych osób;
  - dziecko boi się rodzica/opiekuna;
  - długotrwały, silny, niemożliwy do ukojenia płacz;
  - opóźnienie w rozwoju fizycznym lub emocjonalnym;
  - strach przed określonymi osobami, sytuacjami, miejscami i nasilony niepokój;
  - problemy ze snem, koszmary senne, lęk przed zasypianiem;
  - moczenie, moczenie nocne, zanieczyszczanie kałem;
  - zaburzenia jedzenia, odmowa jedzenia lub nadmierne objadanie się, wymioty;
  - powtarzające się lub przymusowe zachowania seksualne;
  - dziwne lub nieadekwatne do wieku zainteresowanie seksem (np. dziecko jest nadmiernie rozbudzone, dużo mówi o seksie, używa zbyt dorosłego lub wulgarnego słownictwa, wykazuje znajomość szczegółów związanych z aktywnością seksualną);

- przejawy zachowań seksualnych u dzieci przed okresem dojrzewania, np. zachowania odtwórcze, w tym kontakt ustno-genitalny z innym dzieckiem lub lalką, dotykanie lub prośenie o dotykanie okolic narządów płciowych, wkładanie lub próba włożenia przedmiotu, palca lub penisa do pochwy lub odbytu innego dziecka;
  - niechęć do przebierania się w towarzystwie innych;
  - samookaleczanie się, nadużywanie substancji psychoaktywnych.
6. Na jakie zachowania ze strony rodzica/opiekuna warto zwrócić uwagę?
- ignoruje urazy fizyczne u dziecka lub przypisuje odpowiedzialność za ich powstanie osobie trzeciej lub podaje przyczyny powstania urazu niespójne z objawem;
  - wykazuje brak (lub nadmiar) zainteresowania stanem zdrowia dziecka;
  - nie reaguje na płacz, ból dziecka, nie okazuje emocji podczas opowiadania o dziecku;
  - jest emocjonalnie niedostępny, nie reaguje na obecność dziecka, a w szczególności niemowlęcia;
  - ma negatywne lub wrogie nastawienie do dziecka, odrzuca je lub robi z niego kozła ofiarnego, obwinia za przemoc („to jego wina”, „ona mnie sprowokowała”);
  - ma niewłaściwe rozwojowo oczekiwania lub interakcje z dzieckiem (wysokie wymagania wobec obowiązku szkolnego, brak akceptacji błędów, oczekiwanie wykonywania zadań lub podejmowania zachowań, na które dziecko nie jest jeszcze gotowe);
  - stosuje groźby, surową dyscyplinę, w tym kary fizyczne;
  - wykorzystuje dziecko do zaspokajania potrzeb osoby dorosłej (np. poprzez angażowanie go w spory między opiekunami lub stawianie w roli opiekuna i powiernika osoby dorosłej);
  - nie zapewnia odpowiedniej socjalizacji dziecka (np. angażuje dziecko w działania niezgodne z prawem, nie dostarcza odpowiedniej stymulacji lub edukacji);
  - przejawia nadopiekuńczość wobec dziecka, izoluje je od rówieśników, kontroluje każdą jego aktywność;
  - przekracza dopuszczalne granice w kontakcie fizycznym, np. podczas zabawy z dzieckiem;
  - jest bezradny życiowo, niezaradny lub w stanie zdrowia uniemożliwiającym zadbanie o potrzeby dziecka;
  - nadużywa alkoholu i środków psychoaktywnych;
  - stosuje przemoc wobec innych członków rodziny.
7. Objawy fizyczne na ciele dziecka:
- pręgi na plecach, nogach i rękach;
  - złamania;
  - wybicia palców;
  - pęknięcia skóry;
  - strupy w miejscach przyczepu małżowin usznych do czaszki;
  - krwawe wylewy do obu gałek ocznych;
  - ślady po przypalaniu papierosem, przypominające pozostałości po ospie;
  - zasinienia na ciele dziecka, szczególnie takie, kiedy jeden ślad pokrywa się z drugim;

- liczne, na różnym etapie gojenia, znaki odbitej dłoni na ciele dziecka;
  - krwawe sine ślady na podszwach stóp.
8. Objawy fizyczne wykorzystania seksualnego:
- ciąża, która powstała u osoby poniżej 15. r.ż.;
  - choroby przenoszone drogą płciową;
  - obecność nasienia w otworach ciała dziecka;
  - urazy genitaliów i odbytu dziecka;
  - infekcje i stany zapalne okolic intymnych, zwłaszcza nawracające.
9. Symptomy wynikające z zaniedbania:
- dziecko jest brudne, często nieprzyjemnie pachnie, nie jest prawidłowo pielęgnowane (np. pozostawiane przez długi czas w zabrudzonych pieluchach).
  - dziecko nie otrzymuje odpowiedniej opieki medycznej (np. nie jest szczepione, nie ma okularów, nie otrzymuje zaleconych leków).
  - dziecko jest ubrane nieadekwatnie do pogody.
  - dziecko opuszcza się w nauce, jest często nieobecne w szkole czy przedszkolu.
  - dziecko nie otrzymuje regularnych posiłków, jest głodne, kradnie jedzenie kolegom.
  - dziecko przebywa w otoczeniu nieprzystosowanym do swojego etapu rozwojowego, co zagraża jego bezpieczeństwu.
  - dziecko, którego stopień rozwoju na to nie pozwala, w szczególności dziecko poniżej 7 roku życia, pozostaje w domu bez opieki osoby dorosłej (pozostawienie dziecka w wieku poniżej 7 lat samego w domu, jako dopuszczenie do jego przebywania w warunkach niebezpiecznych dla zdrowia człowieka, stanowi wykroczenie z art. 106 Ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 2119). Wykroczenie to może popełnić wyłącznie osoba mająca obowiązek nadzoru lub opieki nad dzieckiem. W przypadku starszych dzieci odpowiedzialność będzie oceniana indywidualnie, w zależności od tego, czy osoba pozostawiona była w stanie rozpoznać lub obronić się przed niebezpieczeństwem, które mogło (lecz nie musiało) zagrażać jego zdrowiu. Popełnienie wykroczenia ma charakter formalny, tzn. wystarczy dopuszczenie do przebywania dziecka w takich okolicznościach, żaden skutek w postaci np. uszczerbku na zdrowiu nie musi zaistnieć, aby można było mówić o odpowiedzialności z tego artykułu)*

* Załącznik opracowano na podstawie materiałów edukacyjnych i szkoleniowych Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka:
.....
2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia) – opis:
.....
.....
.....
.....
.....
.....
3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia:
.....
4. Osoba podejrzana o krzywdzenie:
.....
5. Pracownicy przyjmujący zgłoszenie:
.....
6. Działania podjęte wobec dziecka (objęcie wsparciem specjalisty: psycholog, pedagog, prawnik, terapeuta lub inne.)
.....
.....
.....
.....
7. Opis przebiegu spotkania z opiekunem dziecka (co ustalono):
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
8. Plan pomocy dziecku (jeśli dotyczy):
.....
.....
.....
.....

Ankieta monitorująca poziom realizacji Standardów Ochrony Małoletnich
w PCPR Włocławek
(zaznacz X właściwą odpowiedź)

Lp.	Pytanie	TAK	NIE
1.	Czy znasz treść dokumentu „Standardy Ochrony Małoletnich w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie we Włocławku” ?		
2.	Czy potrafisz rozpoznać symptomy krzywdzenia?		
3.	Czy wiesz jak reagować na symptomy krzywdzenia?		
4.	Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Standardach Ochrony Małoletnich obowiązujących w PCPR Włocławek ?		
4a.	Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone ? (odpowiedź opisowa)		
4b.	Czy podjąłeś/aś jakieś działania: jeśli tak – jakie?, jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
5.	Czy masz jakieś uwagi/ poprawki/ sugestie dot. Standardów Ochrony Małoletnich obowiązujących w PCPR Włocławek? (odpowiedź opisowa)		